

S. Sayısı : 178

Müstehcen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair imzalanmış olan Anlaşmayı değiştiren Protokol ve ekinin onanması hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/681)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1488, 6 - 224

21 . I . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

New - York'ta Lake Success'de imzalanan «Müstehcen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma»nın tādili hakkındaki Protokolün onanmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 29 . XII . 1949 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

GEREKÇE

Malûmları olduğu üzere Lozan Andlaşmasınının 100 ncu maddesinin 6 ncı fıkrası gereğince iltihak etmeyi taahhüt etmiş bulunduğumuz (Müstehcen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış bulunan Anlaşma) ya katıldığımız eski Milletler Cemiyeti Umumi Kâtipliğine zamanında tebliğ edilmişti. Fihakika, mezkûr anlaşma 31 Ağustos 1923 te Cenevre'de toplanan konferansta tetkik edilmiş ve konferans sonunda 12 Eylül 1923'tarihli Sözleşme meydana getirilmiştir. Bu son sözleşmenin 10 neu maddesine nazaran bunun tasdiki veya ona iltihak edilmesi evvelki anlaşmanın tasdikını veya ona iltihakı da tazammun etmektedir. 12 Eylül 1923 Sözleşmesi tarafımızdan 12 Eylül 1923 te imzalanmış ve Büyük Millet Meclisince 1 Haziran 1926 da tasdik edilmiştir.

Bu kere, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı İktisadi ve İctimai Konseyince tanzim edilerek Birleşmiş Milletlerin üçüncü olağan toplantısının birinci kısmı esnasında Genel Kurulca tasvip olunan bir protokolda, yukarıda adı geçen anlaşma gereğince Fransa Hükümetine verilen salâhiyetlerin Birleşmiş Milletlere devrinin sağlanması derpiş edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına 4 Mayıs 1949 tarihinde Birleşmiş Milletler Teşkilâtı nezdindeki Türkiye Daimî Delegasyonu Başkanı Selim Sarper tarafından New - York'ta Lake Success'te «Sous réserve d'acceptation» (Kabule tâliken) kaydı ile imza edilmiş bulunan ve Fransızca aslı ile Türkçeye çevrilmiş bir örneği ilişik olarak sunulan işbu protokol, yukarıda izah olunduğu üzere esasen taraf olduğumuz anlaşmanın itmamından ve bugünkü şeraite uyularak eski Milletler Cemiyeti ve Fransa Hükümetine verilmiş olan salâhiyetlerin bugün milletlerarası münasebetlerin tanziminde nâzım bir rol oynayan Birleşmiş Milletler Teşkilâtına devrinden ibaret bulunmaktadır. Bu itibarla, bu protokol ve ekinin Büyük Millet Meclisince tasdikınının bahis konusu anlaşmanın tatbiki bakımından lüzumlu olduğu kanaatine varılmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/681

Karar No. 11

11 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

New - York'ta Lake Success'te imzalanan (Müstehceen neşriyat tedavülünün zeeren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) nun tadili hakkındaki Protokolün onanmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 29 . XII . 1949 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ile gerekçesi ve ilişkileri Yüksek Başkanlığımızdan Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş olmakla Komisyonun 27 . I . 1950 tarihli toplantısında Dışişleri Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Esasen taraf olduğumuz 4 Mayıs 1910 tarihli Sözleşmenin eski Milletler Cemiyeti ve Fransa Hükümetine vermiş olduğu salâhiyetlerin Birleşmiş Milletler Teşkilâtına devir muamelesinden ibaret bulunan bu protokolün Hü-

kümetimiz namına imza edilmiş olması, Milletlerarası münasebetler bakımından memleketimiz için faydalı görülmüş ve bunun Kamutayca tasdikına dair olan Kanun tasarısı aynen kabul olunmuştur.

Kamutaya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Başkanı Y.		Kâtip
Sözeü		Malatya
Gaziantep		A. Ezenbel
Dr. A. Melek		Çoruh
Aydın	Burdur	A. Us
Dr. M. Germen	F. Altay	Kütahya
Diyarbakır		A. Gündüz
F. A. Aykaç		Sinob
Mardin		Y. K. Tengirşenk
Y. Mardin		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

New - York'ta Lake Success'te imzalanan (Müstehceen neşriyat tedavülünün zeeren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşmanın) tadili hakkındaki Protokolün onanmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 Mayıs 1949 tarihinde New - York'ta Lake Success'te imzalanan (Müstehceen neşriyat tedavülünün zeeren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşmayı) değiştiren Protokol ve eki onanmıştır .

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
Ş. Günaltay	Başbakan Yardımcısı
	N. Erim
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
C. S. Barlas	Fuad Sirmen

Millî Savunma Bakanı	Dışişleri Bakanı
H. Çakar	E. Erişirgil
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
N. Sadak	İ. R. Aksal
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. Banguoğlu	Ş. Adalan
Ekonomi ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Vedat Dicleli	Dr. K. Bayizit
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge	Cavid Oral
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
Dr. Kemal Satır	Reşat Ş. Sırer
İşletmeler Bakanı	
Münir Birsal	

(MÜSTEHCEN NEŞRİYAT TEDAVÜLÜNÜN ZECREN MEN'İNE DAİR 4 MAYIS 1910 TARİHİNDE PARİS'TE İMZALANMIŞ OLAN ANLAŞMAYI) TADİL EDEN PROTOKOL

İşbu Protokola taraf olan Devletler (Müsteheen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) hükümlerine göre Fransa Cümhuriyeti Hükümetinin bâzı vazifelerle görevlendirilmiş bulunduğunu ve bu Hükümetin mezkûr Anlaşmaya tevfikân görmekte olduğu vazifeleri Birleşmiş Milletlere devretmek istediğini ve bu işlerin bundan sonra Birleşmiş Milletlerce görülmesinin uygun bulunduğunu nazarı itibara alarak aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

İşbu protokola taraf olan Devletler, bu protokol hükümleri dairesinde, bu protokol ekinin ihtiva ettiği senede mütaallik tadilatı aralarında hukukan tanımayı, bunları yürürlüğe koymayı ve tatbikini temin etmeyi taahhüt ederler.

Madde — 2.

Umumi Kâtip (Müsteheen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) nın bu protokol gereğince yeniden gözden geçirilen metnini hazırlayacak ve bunun suretlerini, bilgi için, Birleşmiş Milletler üyesi bulunan veya üye olmayıp bu protokolün imzası ve kabulü kendilerine açık bulunduran her Devletin Hükümetine gönderecek, aynı zamanda, yukarda ismi geçen Anlaşmaya taraf olan Devletleri bu protokola henüz taraf olmamış bile bulunsalar, tādilatın yürürlüğe girdiği andan itibaren bu senedin tadil edilmiş metnini tatbika tâvet eyleyecektir.

Madde — 3.

İşbu protokol (Müsteheen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) ya katılmış bulunan her devletin imzasına veya tasdikına açık bulundurulacaktır. Umumi Kâtip mezkûr devletlere bu maksatla bu protokolün bir nüshasını gönderecektir.

Madde — 4.

Devletler işbu protokole şu suretle dâhil olabileceklerdir:

- a) Tasdik hakkında ihtirazi kayıt dermeyan etmeksizin imzalamak,
- b) Tasdik hakkında ihtirazi kayıt dermeyan ederek ve bilâhara tasdik ederek imzalamak,
- d) Tasdik ederek.

Tasdik keyfiyeti, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtipliğine bir tasdik belgesinin tevdiî suretiyle yapılacaktır.

Madde — 5.

İşbu protokol iki veya daha çok devlet tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girmiş olacaktır. (Müsteheen neşriyat tedavülünün zecren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) ya mütaallik olup işbu protokol ekine geçirilen tadilat, mezkûr anlaşmaya dâhil devletlerden on üçünün bu protokola katılmasından sonra yürürlüğe girecektir. Netice itibariyle, bu senede mütaallik tadilatın yürürlüğe grimesinden sonra bahis konusu anlaşmaya dâhil olan her devlet muaddel anlaşmaya da katılmış olacaktır.

Madde — 6.

İşbu Protokol ekindeki tadilât yürürlüğe girince Fransa Hükümeti bu anlaşmanın aslını ve gördüğü vazife dolayısıyla muhafaza etmekte olduğu muhtelif vesikaları Birleşmiş Milletler Umumi Kâtipliğine tevdi edecektir.

Madde — 7.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtibi, Birleşmiş Milletler şartının 102 nei maddesinin 1 nei fıkrası hükümlerine göre ve bu metnin tatbikına dair Genel Kurulca kabul edilen nizamname uyarınca işbu Protokolü ve Protokolla anlaşmada yapılan tadilâtı, bunun yürürlüğe girdiği tarihlerde tescil etmeye ve tescilden sonra imkân olur olmaz bu Protolda Anlaşmanın muaddel metnini yayınlamaya yetkili kılınmıştır.

Madde — 8.

İngiliz'ce, Çin'ce, İspanyol'ca, Fransız'ca, ve Rus'ca metinleri aynı derecede muteber sayılan işbu Protokol Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtipliğine tevdi olunacaktır. Bu Protokolün ekinde göre tadil edilen anlaşma yalnız Fransız'ca olarak tanzim kılınmış bulunduğundan ekinin Fransız'ca nüshası muteber sayılacak ve İngiliz'ce, Çin'ce, İspanyolca ve Rusca metinleri tercüme addedilecektir. Protokol ve ekinin musaddak bir sureti (Müstehçen neşriyat tedavülünün zeeren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşma) ya dâhil devletlerle Birleşmiş Milletler Teşkilâtı üyesi devletlerin her birine Umumi Kâtip tarafından gönderilecektir.

Yukardaki hususları tasdik eylemek üzere, hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar bu Protokolü imzaları karşısında yazılı tarihte imzalamışlardır.

Bin dokuz yüz kırk dokuzda Lâke Success, New - York'ta tanzim edilmiştir.

Müstehçen neşriyat tedavülünün zeeren men'ine dair 4 Mayıs 1910 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Anlaşmayı değiştiren Protokol.

Birinci maddede, son fıkra aşağıdaki gibi tahrir edilecektir:

«Âkîd Hükümetler bu madde gereğince ihdas veya tâyin edilen makamı Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtibi vasıtasıyla müteakibilen birbirlerine bildireceklerdir.»

Dördüncü madde aşağıdaki şekilde tahrir edilecektir:

«Bu anlaşmaya imza etmemiş olan Devletler buna iltihak suretiyle katılabilirler. Bu Devletler bu husustaki arzularını Birleşmiş Milletler evrakına tevdi edilen bir senet ile bildireceklerdir. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtibi bu senedin aslına mutabakatı tasdikli suretini Âkîd Devletlerin her birine ve Birleşmiş Milletler teşkilâtının üyesi bütün Devletlere gönderecek ve aynı zamanda onları tevdi tarihinden haberdar edecektir.

«Bu tarihten altı ay sonra anlaşma, iltihak eden Devletin bütün topraklarında yürürlüğe girecek ve bu Devlet böylece Âkîd Devlet haline geçecektir.»

Birinci maddede, üçüncü paragraf aşağıdaki gibi tahrir edilecektir:

«Fesih, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı evrakına tevdi edilen bir senet ile yapılacaktır. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtibi bu senedin tasdikli bir suretini Âkîd Devletlerin her birine ve Birleşmiş Milletler teşkilâtı üyesi Devletlerin hepsine gönderecek ve aynı zamanda onları tevdi tarihinden haberdar edecektir.»

Yedinci maddede,

Birinci paragraf aşağıdaki gibi tahrir edilecektir:

«Eğer Âkîd bir Devlet bu anlaşmanın müstemlekelerinden, kendi hâkimiyeti altındaki topraklardan veya hukuki konsolosluk havzalarından bir veya birkaçı için meriyet mevkiine konulmasını isterse bu husustaki arzusunu Birleşmiş Milletler Teşkilâtı evrakına tevdi edeceği bir senetle bildirecektir. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Umumi Kâtibi bu senedin tasdikli bir suretini Âkîd Devletlerin her birine ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Üyesi Devletlerin hepsine gönderecek ve aynı zamanda onları tevdi tarihinden haberdar edecektir.»

Üçüncü paragraf aşağıdaki gibi tahrir edilecektir:

«Anlaşmanın Âkîd Devletlerden biri tarafından, müstemlekelerinden kendi hâkimiyeti altındaki topraklardan veya hukuki konsolosluk havzalarından bir veya birkaçı adına feshi bu maddenin birinci fıkrasında tâyin edilmiş olan şekil ve şartlar dairesinde yapılacak ve fesih senedinin Birleşmiş Milletler Teşkilâtı evrakına tevdi tarihinden 12 ay sonra muteber olacaktır.»

